

Kisebb közösségek veteményest művelnek saját hasznukra

„Lecsős Kert” a válság ellen

Tudja-e ön, hogy mi az a közösségi kert? A Kortárs Építészeti Központ Alapítvány épp egy ilyen mozgalmat akar meghonosítani Budapesten, amelynek nem csupán Nyugat-Európa és Amerika nagyvárosaiban vannak hagyományai, hanem – ugyan némiképp elfelejtett módon – hazánkban is. Mint azt elnevezése is mutatja, az ilyen kertet saját célra kis közösségek hozzák létre, művelik, a termését maguk fogyasztják.

SZABÓ IRÉNE

A KÉK csapata különböző módokon próbálja pozitívumait bemutatni, köztük például azt, hogy ez a civil önszerveződés közösséget teremt, – amire napjainkban egyre nagyobb a szükség –, miközben a mégoly tenyérnyi föld az egyre drágább élelmiszerek korában olcsó zöldséggel képes ellátni a családokat. Szeptember utolsó szombatján mintakertet mutat be a Millenárison a KÉK Alapítvány, ami valójában egy paradicsommal és paprikával beültetett parcellát – a Lecsős Kertet – és néhány árverezésre szánt mobilkertet jelent. Mint azt Schanz Judittól megtudom, a palántákat a Corvinus kedveményesen nevelte elő, a parcellát a Millenáristól kapták, egy nagy kertészet pedig eszközökkel segítette a kezdeményezést. A mobil tárolóedényeket tulaj-

Munka a kertben FOTÓK: KÉK

donképpen a II. kerület lomtalanítása során „kukázták”, és az online-árveréssel befutó pénzt is a közösségi kertek létrehozására szánják. Megvalósításához a KÉK jelenleg is keresi a kertet befogadó belvárosi telket, mivel eddig nem sikerült olyan területet szerezni, amely zártága, megközelíthetősége folytán alkalmas arra, hogy közelben lakó önkéntesekkel a lakosság körében is beinduljon a közösségi kertprogram. A projektkoordinátor megjegyezte, a bemutató mintakertek létrehozásán kívül konferenciákkal, vitaestekkel és filmbemutatók-

kal próbálják felkelteni az emberek érdeklődését a városi kertészkedés hasznossága iránt. Hogy mi ennek a törekvésnek a lényege? Több is van. Egyesek azt mondják, a gazdasági és ökológiai válságra nem adnak ugyan teljes körű megoldást a közösségi kertek, de a sok kicsi sokra megy elve alapján az egészséges növénytermesztés terjedését felgyorsítják. Mások a pazarlásból és a környezetszennyezésből kivezető út egyikéként fogják fel az önszerveződésnek eme formáját. Legtöbbször – köztük a KÉK Alapítvány tagjai is – úgy vélik, akik együtt tevékenykednek a zöldségtermesztésben, együtt kapálják, locsolják, illetve vigyázzák a növényeket, azok észrevétlenül közösséggé válnak. Vannak, akik a rousseau-i gondolatot élesztik újra, és a természethez való visszatalálás fontosságát hangsúlyozzák. (Nyilván nagy igazsága van Rosta Gábornak, aki a kérdés kutatója és ismerőjeként a Városi tanya című könyvében kijelentette: „Ebből a városból – azaz Budapestből – két dolog hiányzik: a zöld meg a közösségek.” Kérdésekre közölte, a közösségi kertet be kell hozni Budapestre, mert szociális aspektusa miatt is nagyon fontos. Persze ne gondolja senki, hogy ezt egyik napról a másikra meg lehet valósítani.)

A szkeptikusok tagadják, hogy Budapesten létrehozható a közösségi kertek, pedig még a

Washingtonban újjáéledt a mozgalom

Ismert történelmi tény, hogy a közösségi kertmozgalmak mindig válságok, illetve háborúk idején szárnyaltak. Az első világháború alatt a Liberti Gardens mozgalom bontakozott ki Európában, a második világháború hozta életre a Victory Gardens kertmozgalmat. Mind a kettő a lakosság élelmiszerhiányát hivatott pótolni, de az önellátás biztonsága is közrejátszott a városi kertek művelésében. A példa ragadós lett, hiszen Amerika még állami támogatást is adott azoknak a városiakoknak, akik saját szükségletre termelték a konyhakerti növényeket és a gyümölcsöt. A feljegyzések azt mutatják, hogy az Egyesült Államok lakói 1944-ben zöldség-szükségletüknek több mint 40 százalékát kiskertjeikben természetették. Érdekességként említem, hogy két évvel ezelőtt internetes mozgalmat indítottak Amerikában a Victory Gardens (Győzelem Kertek) mozgalom újraindítása végett. Még a Fehér Ház egykori zöldségeskertjét is feltámasztották.

belvárosban is sok olyan beépítetlen terület van, amelyeket akár virág-, akár gyógynövény-, akár zöldségtermesztésre, akár pihenésre, grillezésre használhatna egy-egy vállalkozó szellemű közösség. (A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem diákjainak felmérése szerint Budapesten, a Hungária körúton mintegy 100 hektár használaton kívüli magán-, illetve önkormányzati terület van!) Kétségtelen, hogy a közterület-használatnak ez a módja szabályozatlan, de nyilván azoknak van igazuk, akik úgy vélik, maguknak a közösségi kerteknek a létrehozói alkossák meg működési rendjüket, feltételeiket. Felejtsék el a központi instrukciókat. Ahhoz sem árt agrárszakemberek véleményét ismerni, hogy milyen növények termesztése ajánlatos a város különböző területein létesítendő közösségi kertekben.

A KÉK Alapítvány általános projektkoordinátora is azt mondta, nem akarják magukat. Pontosan tudják, hogy nálunk ez nem egy „rózsaszín ügy”. Mégis azt hiszik, hogy egy kicsit idealistának és mindenekelőtt pozitívnak kell lenni.

Magam is amondó vagyok, hogy egy Békásmegyeren kitálalt, zseniális elnevezéssel FöldKeltének nevezett mozgalom nem lehet csupán egy szép fogalom. (Itt egy baráti társaság elsőként kezdett hozzá a közösségi kertépítéshez!) Már csak azért is, mert a városi ember talán nem is tudja, hogy mennyire hiányzik neki a föld. Egyébként miközben az ételek megválogatásának és a mozgásnak a fontosságát sulykolják belé, nyilván eszébe sem jut, hogy a közösségi kertek maradéktalanul kielégíthetnek ezt a szükségletet is.

Paprika a hátizsákban